
PSYCHOLOGICAL AND PEDAGOGICAL ASPECTS UPON PROPHYLAXIS AND REHABILITATION OF CHILDREN IN PRIMARY SCHOOL AGE

Anushka Uzunova

Trakia University, Medical College – Stara Zagora, Republic of Bulgaria, anu6ka70@abv.bg

Abstract: In the contemporary informational society based on the knowledge and intellect, the educational training has a fundamental role for the professional preparation of each one individual. The acquired education (educational qualification) gives a legal opportunity to any person for practising a certain profession and holding a relevant position.

In the modern world the scientific knowledge has vast limits of interaction between the separate trends. This leads to mutual interweaving of the different disciplines to set up a more valuable and versatile image of the phenomenon or the problem and form a model of effective perception or solving of the same.

With respect to the training of specialized rehabilitators in the medical colleges, there are still tendencies of focusing on the strictly medical problematics, without giving an account of the psychological and pedagogical features both of the educational process and trainees, and of the work with patients.

The necessity to implement the connection pedagogics of the higher education with special medical skills is imposed by the needs of practice for realization of the future specialists.

The preparation obtained by the today's undergraduates – future rehabilitators, has an outlined medical nature concerning the good knowledge about the prophylaxis, prevention and therapy of the separate nozological units without taking into consideration the fact that the training character of their work requires a wider comprehension of the specific peculiarities upon working with contingent of different age.

The participation of undergraduate rehabilitators from the Medical College at Trakia University – town of Stara Zagora – in a project related to prophylaxis and prevention of postural deformations, overweight and flat feet /pes planus, fallen arches/, made it necessary to work with children in primary school age.

The undergraduates applied their theoretical knowledge excellently in practice, but met some difficulties and had lack of skills with regard to the psychological and pedagogical peculiarities of primary school age.

All of that necessitates a new look on the skills required for work with children in the above considered age, which is observable by the difficulties of undergraduate rehabilitators upon working with children.

Keywords: Education, undergraduates, rehabilitation, prophylaxis, child age

ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГИЧЕСКИ АСПЕКТИ ПРИ ПРОФИЛАКТИКА И РЕХАБИЛИТАЦИЯ НА ДЕЦА В НАЧАЛНА УЧИЛИЩНА ВЪЗРАСТ

Анушка Узунова

Тракийски университет, Медицински колеж – Стара Загора, Република България,
anu6ka70@abv.bg

Въведение: В съвременното информационно общество, базирано на знанията и на интелекта, образованието играе основополагаща роля за професионалната подготовка на всеки индивид. Придобитото образование (образователен ценз) дават правова възможност на отделния индивид да практикува конкретна професия и да заема съответната длъжност.

В съвременния свят научното познание има широки граници на взаимодействие между отделните направления.

Това поражда взаимно преплитане на различните дисциплини за изграждане на по-пълноценен и многостранен образ на явлениято или проблема и съставяне на модел за ефективно възприятие или решаване на същия.

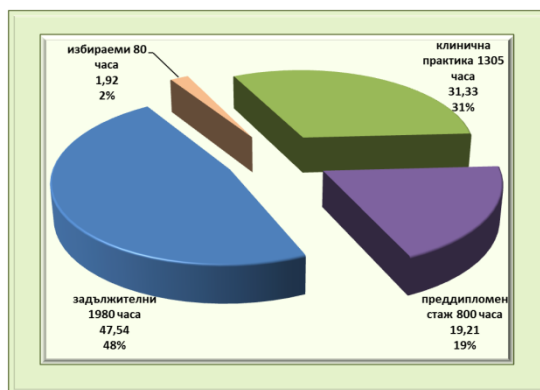
По отношение на обучението на специалисти рехабилитатори в медицинските колежи все още има тенденции за фокусиране върху строго медицинската проблематика, без да се отчитат психолого-педагогическите особености както на учебния процес и на обучаемите, така и на работата с пациентите.

Тракийски университет е автономна държавна учебна и научна институция в гр. Стара Загора, част от която е Медицински колеж имащ 70-годишна история.

През годините съществуването му, в Медицински колеж са обучавани специалисти от следните специалности: медицински сестри, акушерки, рехабилитатор, медицински лаборант, гериатричен специалист. Професионално направление, в което се обучават тези специалисти, е „Здравни грижи” с образователно-квалификационна степен „Професионален бакалавър”, като срокът е тригодишен при редовна форма на обучение.

Образователната мисия на Медицински колеж е да формира висококвалифицирани здравни професионалисти, притежаващи необходимите компетенции, да работят във всички структури на здравеопазването и социалната сфера.

Учебните дисциплини, които изграждат учебното съдържание по специалността са задължителни, избираеми и факултативни, предклинични, клинични и други, аудиторни и извън-аудиторни, формиращи теоретичните и практически познания и качества на бъдещите професионалисти.



Фиг. № 1 Съотношение между теоретична и практическа подготовка

Таблица № 1 Учебния план по ЕДИ

Изучавани дисциплини	Брой дисциплини	Хорариум (часове за отделните дисциплини)
Задължителни	33	1980 часа
Избираеми	4	80 часа
Факултативни	1	60 часа
Учебна практика		1305 часа
Преддипломен стаж		800 часа
Общ хорариум /задължителни, избираеми, факултативна, дисциплини, уч. практика и преддипломен стаж/		4225 часа

Подготовката, която получават днешните студенти – бъдещи рехабилитатори, има откроен медицински характер, касаещ доброто познаване на профилактиката, превенцията и терапията на отделните нозологични единици, без да се оценя факта, че обучителният характер на работата им изисква по-широко познание на специфичните особености при работа с различен възрастов контингент.

Участието на студенти рехабилитатори от медицински колеж при Тракийски университет град Стара Загора в проект, свързан с профилактика и превенция на постуралните деформации, затлъстяването и плоскостъпие, наложи работа с деца в начална училищна възраст.

Студентите приложиха отлично усвоените теоретични знания на практика, но се сблъскаха със затруднения и недостиг на знания по отношение на психолого-педагогическите особености на ранната училищна възраст. Всичко това изисква нов поглед върху необходимите познания за работа с деца в разглежданата възраст и това се открива в трудностите, които срещат студентите-рехабилитатори при работа с тях.

Целта на проучването е покаже необходимостта от реализиране на връзката "педагогика на висшето образование" със "специални медицински познания", която се налага от потребностите на практика за реализация на бъдещите специалисти.

Според Б. Торнбова "Динамичните промени в обществото, членството ни в Европейския съюз и непрекъснатото развитие на медицинската и педагогическата науки, налагат промени и в дидактическата технология, учебното съдържание и организация на учебния процес във висшето медицинско училище." [11, стр.67]

Обучението в университета представлява андрагогически процес, при който взаимовръзката между обучение, възпитание и професионална подготовка се разглежда съобразно спецификата на бъдещата професия. "Най-съществената особеност е, че обучението на медицински специалисти се осъществява не само в университетските аудитории, но и в клиничните бази." [11, стр.67]

Именно такава реална среда се оказва едно от основните училища в гр. Стара Загора, където студентите участваха в скрининг на учениците от първи до четвърти клас с последващо провеждане на изправителна гимнастика. Работата с деца в начална училищна възраст е специфична.

Зигмунд Фройд е означил началната училищна възраст с понятието "латентен", т.е. скрит период, на повърхността на който няма впечатляващи промени, т.е. през който се случва нещо, което не се забелязва, с други думи период-труден за описание. Това, което е забелязал Ерик Ериксън в началната училищна възраст, е трудолюбието и чувството за вина, т.е. насочеността на детската психика към усвояване на знания и негативната емоция, ако това не се осъществява поради някаква причина.

Ранната училищна възраст включва периода от 7 до 10 години. В тази възраст нарастват мускулните влакна на скелетната мускулатура, увеличава се мускулната маса. Особено много се развиват големите мускули (на ръцете и краката), с което се обяснява способността на децата да извършват движения с голям размах и затрудненията им при изпълнение на малки, точни движения. С това се обясняват и трудностите, които срещат някои от децата при писане. През следващите години фините движения се усъвършенстват и до 10-годишна възраст децата трябва да се научат да пишат бързо и правилно. Продължава узряването на костите, но то все още е недостатъчно и при неправилна стойка на чина или бюрото има опасност от изкривяване на гръбначния стълб.

Висшата нервна дейност има своите особености. Преобладават процесите на възбуждане, поради което бързо настъпва преумора. С тези особености е съобразено и разпределението на часовете за учене и почивка. В начална училищна възраст се развиват окончателно всички компоненти на фината моторика /фините движения с мускулите/.

Физическите упражнения, прилагани с цел профилактика, превенция и терапия в тази възраст, се съобразяват с анатомичните и психични особености на децата и тяхната емоционална сфера.

Проведена бе анкета със студентите, участвали в проекта, свързан с профилактика и превенция на постуралните деформации, затлъстяването и плоскостъпие при деца в начална училищна възраст.

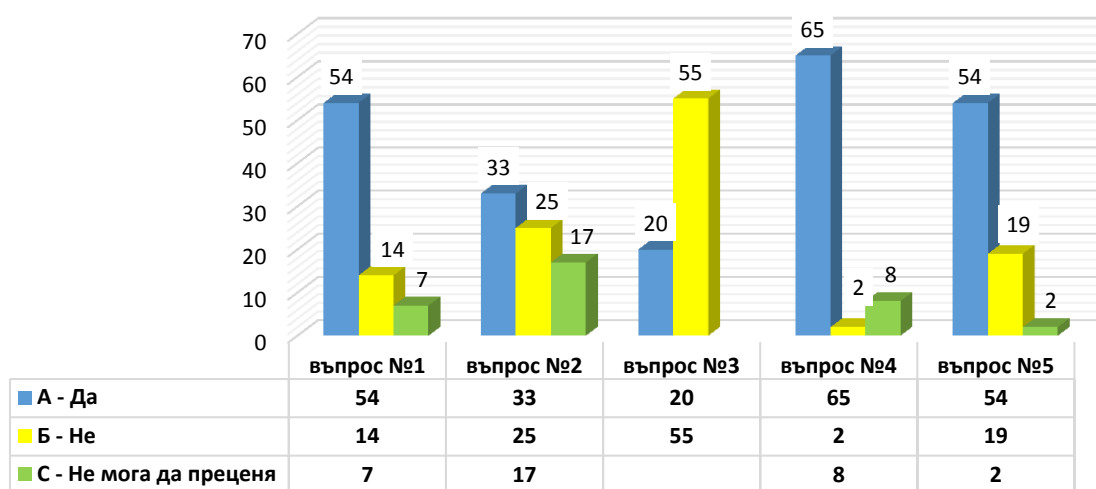
Резултатите са видни на фигура №2.

На въпроса **"Бихте ли работили конкретно с деца след завършване на висшето си образование?"**, 54 (72%) от общо 75 анкетирани студенти отговарят положително.

Въпрос №2 засяга тяхната преценка относно теоретичната и практическа подготовка за работа с деца след завършване на медицинското им образование. Както е видно от графиката, почти наравно са отговорите: ДА, НЕ, Не мога да преценя.

От всички анкетирани студенти 65 (86,7%) споделят, че се нуждаят от повече практическо обучение в реална среда, за да се работи с деца.

На въпроса **"Бихте ли се записали на курс за продължаващо обучение и допълнителна квалификация за работа с деца в начална училищна възраст?"**, 55 (73,3%) студенти отговарят положително.



Фиг. № 2 Графично представяне на резултатите от проведената анкета

ИЗВОДИ:

1. Профилактиката и превенцията имат водещо значение в съвременната медицина.
2. Акцент върху здравето на бъдещото поколение.
3. Необходимост от разширяване на професионалните компетенции за възрастовите особености при работа с деца.
4. Осигуряване на психолого-педагогическа подготовка на специалисти рехабилитатори.
5. Гъвкавост и възможност за промени в учебното съдържание.

ЗАКЛЮЧЕНИЕ

На фона на достатъчните на брой и хорариум медицински и немедицински дисциплини в учебния план на обучаваните професионалисти в специалност "Рехабилитатор", правилното разпределение в съотношението теория/практика, се установява необходимост от по-голяма теоретична и практическа подготовка за работа с конкретни възрастови групи, в частност деца в начална училищна възраст.

Съобразно значимостта на здравето на бъдещото поколение, важноста на профилактиката и превенцията в съвременния живот, смятаме, че учебните планове и учебното съдържание трябва гъвкаво да се променят спрямо потребностите на обществото и бъдещите специалисти.

"Изискванията към учебното съдържание се отнасят до неговата актуалност и адекватност. Бързият напредък в развитието на науката и научните технологии, налага периодично актуализиране на учебното съдържание, поради това, че то остарява и губи своята актуалност." [12, стр.33]

Според М. Митова, "учебният процес във висшите медицински училища решава ясно заявена, социално обусловена обществена поръчка да подготвя специалисти, годни за успешна професионална дейност, носители на утвърдените в медицинската професия и обществото добродетели" [9, стр.32]

ЛИТЕРАТУРА

- [1] Андреев, М. Образование и общество. Педагогическа социология. – София: УИ "Св. Климент Охридски", 1998.
- [2] Брагоева Д., Т. Попов, Е. Драголова, Педагогическа и психологическа диагностика.- София: "Аскон-издат" 2007
- [3] Воденичаров, Ц., М. Митова, Медицинска педагогика, София, 1995

- [4] Георгиева П., Висшето образование в процеса на обществена промяна в България, София., изд. на Национален институт по образование, 2001
- [5] Господинов Б., Ефективност на обучението, Пловдив: “Сема 2001” 1998
- [6] Драгошинова, Р., В. Манолова-Томова, Ю. Митева, Р. Арнаудова, Психология и Педагогика на ранното детство, Медицина и физкултура, София, 1991
- [7] Милчева, Хр. Аспекти на обучението в медицински колеж, Стара Загора, 2006
- [8] Милчева, Хр., Етико-деонтологични аспекти на обучението, Стара Загора, 2006
- [9] Митова М., Воденичаров Ц. Педагогически проблеми на медицинското образование (Медицинска педагогика). – София: График консулт ООД, 1998,
- [10] Наредба за единните държавни изисквания за придобиване на висше образование по специалностите от професионално направление „Здравни грижи” за образователна и квалификационна степен "Специалист" (загл.изм. ДВ бр. 32 / 2005, ДВ, бр. 94 / 2005) Обн. ДВ. бр.108 / 1998, изм. ДВ бр.32 / 2005, изм. ДВ. бр.94 / 2005, изм. ДВ. бр. 95 / 2005
- [11] Попов, Т., П. Балканска, Б. Торньова, Г. Петрова, Н. Петрова, Ж. Христов, Л. Чакърлова, М. Александрова, С. Младанова, Медицинска Педагогика, ЕКС-ПРЕС-Габрово, 2011, 67с.
- [12] Попов, Т., Хр. Милчева, Г. Петрова, Принципи и методика на обучението, под ред. на Т. Попов, Ст. Загора, изд. “Кота принт”, 2006
- [13] Смирнов, С.Д., Педагогика и психология. От деятельность к личности, Москваизд. “Академия”, 2003